
A hazai bűnügyi nyilvántartási rendszer evolúciója*

Jánosi Andrea**

---

1. Bevezető

„A bűnügyi nyilvántartás kriminalisztikai jelentősége általánosan elismert. A bűncselekmények felderítése, bizonyítása, az elkövetők leleplezése, büntetőjogi felelősségre vonásuk biztosítása szempontjából, de a bűnmegelőzés érdekében is nélkülözhetetlen a bűnügyi nyilvántartás adatainak a beszerzése és felhasználása.”¹ A bűnüldöző tevékenység számára jelentős támogatást jelentenek a különböző bűnügyi nyilvántartások, amelyek folyamatosan bővülő információs készlettel rendelkeznek a bűncselekményekre, a bűnelkövetőkre és minden olyan egyéb körülményre vonatkozóan, amely eredményesebbé és hatékonyabbá teheti ezt a munkát.² A fenti idézetek alapján is jól érzékelhető, hogy a bűnügyi nyilvántartások létjogosultsága megkérdőjelezhetetlen a bűnüldöző tevékenység során. Kiemelt szerepüket számos tanulmány szerzője alátámasztotta már. A bűnügyi nyilvántartás – véleményem szerint – legátfogóbb meghatározása az Alkotmánybíróság 144/2008 (XI. 26.) határozatában található, miszerint ezalatt „[...] a hatályos jog szerint olyan – összefüggő és összekapcsolt, ámde eltérő rendező elvek és követelmények mentén kialakult - közhitelű, hatósági nyilvántartásokat (adatbázisokat) értünk, amelyek a legszélesebb értelemben vett büntetőjogi (anyagjogi, bűnüldözési, felderítési) célokra egyaránt felhasználhatóak. [...] Ezek az adatbázisok strukturált rendben, ám az egyes adatállományok sajátos céljai által meghatározottan [...] tartalmazzák a bűncselekmények terheltjeinek, személyes és szenzitív adatait.”³

Jelen tanulmány célja, hogy a magyar bűnügyi nyilvántartás létrehozásának rövid bemutatását követően, vizsgálja a hatályos Bnytv. általános rendezőelveit, továbbá számba

---

* A kutatást az EFOP-3.6.2-16-2017-00007 azonosító számú, *Az intelligens, fenntartható és inkluzív társadalom fejlesztésének aspektusai: társadalmi, technológiai, innovációs hálózatok a foglalkoztatásban és a digitális gazdaságban* című projekt támogatta. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap és Magyarország költségvetése társfinanszírozásában valósul meg.

** Egyetemi adjunktus, Miskolci Egyetem, Állam- és Jogtudományi Kar, Bűnügyi Tudományok Intézete, Büntető Eljárásjogi és Büntetés-végrehajtási Jogi Intézeti Tanszék.

¹ Interjú a bűnügyi nyilvántartás helyzetéről és perspektíváiról Dr. Fekete Károly r. alezredessel, a BM Bűnügyi Nyilvántartó Osztály vezetőjével. *Belügyi Szemle*, 1975/3. szám, 30. o.

² Szigetvári Oszkár: *A magyar bűnügyi nyilvántartás kezdete*. In: *Ünnepi parergák Boda József 65. születésnapja tiszteletére*. Salutem (4). Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság, Budapest, 2018. 171. o.

³ Alkotmánybíróság 144/2008 (XI. 26.) határozata. III. 1.

vegye azon rendelkezéseit, amely az uniós jogforrások átültetése okán vált a részévé.

2. Történeti előzmények – a bűnügyi nyilvántartás létrehozásának és fejlődésének folyamata Magyarországon

Dr. Rudas György rendőr alezredesnek egy 1959-ben, a Rendőrségi Szemlében megjelent tanulmányában olvasható, hogy a középkorban és az abszolutizmus időszakában is szívesen alkalmazott megbélyegzés⁴ büntetés – mint a bűncselekmények elkövetőinek megjelölési formája – a XIX. század első felében Európában általában, illetve Magyarországon is megszűnt. A büntetettek nyilvántartásának megbízható, korszerű formájának kialakítása iránti igény már a XIX. század második felében erőteljesen foglalkoztatta a bűnözés elleni harccal foglalkozó szakembereket. Korábban ugyanis bevett gyakorlat volt, hogy ezen a téren az egyes börtönök listáira, valamint bűnözéssel foglalkozó idős, tapasztalt tisztviselők, rendőrbiztosok emlékezetére hagyatkoztak. *„Ezek a nagy személyi ismeretekkel rendelkező emberek ún. azonosítási szemléken, emlékezetükben bízva jelentették ki, hogy az előttük álló személy volt-e már büntetve és azonos-e azzal, akinek magát nevezi.”* A kiegyezés utáni évektől kezdődően ezeknek a tisztviselőknek a szerepe a nyilvántartás és azonosítás szempontjából egyre csökkent, ugyanakkor felértékelődtek azok a rendőri jelentések és feljegyzések, amelyek a bűnelkövetők személyleírását tartalmazták. *„Ezek a feljegyzések képezték az alapját a később létrehozott hivatalos nyilvántartásoknak.”* Később, az 1880-as években már jelentős mennyiségben álltak rendelkezésre olyan feljegyzések, amelyek tartalmazták a visszaeső bűnözők, csoportosulási helyeik, valamint az általuk eltulajdonított tárgyak adatait. Ezek szolgáltak az első hivatalos jellegű nyilvántartás alapjául Magyarországon, amelyet a budapesti rendőrségen hoztak létre 1885-ben. Ez tartalmazta a rovott múltúak és körözöttek, a lopott és talált tárgyak, a feltételes szabadon bocsátottak adatait, valamint a rendőri körözvényeket is. Majd két évvel később fényképanyilvántartással⁵ is kiegészült. A bűnügyi nyilvántartásnak ezt a formáját azonban csak Budapesten és még néhány nagyvárosban alkalmazták, amely azonban nem elégítette ki a rendőrségi igényeket, s egyre sürgetőbbé vált egy egységes, országos bűnügyi nyilvántartás létrehozása.⁶

Ennek a folyamatnak a következő lépéseként szükséges megemlíteni a bűnvádi perrendtartás életbeléptetéséről szóló 1897. évi XXXIV. törvénycikket, melynek 26. §-a kógens módon rendelkezett a nyilvántartás létrehozásáról, miszerint *„A bűnvádi uton jogerősen elítéltekről nyilvántartó lajstromot kell vezetni.”*⁷ azonban annak végrehajtása ezt követően indokolatlanul hosszú ideig elhúzódott.⁸ Emellett hatásköri viták is folytak a tekintetben, hogy a létrehozandó hivatal a belügyminiszter vagy az igazságügyminiszter

⁴ Az 1787-es Sanctio Criminalis Josephina még mint mellékbüntetés tartalmazta a megbélyegzést, melynek célja valamiféle bűnügyi nyilvántartás működtetésében rejlett. Az arcon, illetve homlokon történő megbélyegzés lehetősége azonban 1763-ban megszűnt. Lásd: Mezey Barna: *Börtönügy a 17-19. században. A börtön európai útja*. Gondolat Kiadó, Budapest, 2018. 288-289. és 358. o.

⁵ 1887-ben állították fel az arcképanyilvántartást, amely kezdetben melléképeket tartalmazott, majd később ún. tükröképek készültek. Lásd: Anti Csaba László: *A nyomozás egyik legfontosabb segédintézménye, a bűnügyi nyilvántartás*. In: Szomor Sándor (szerk.): *Jubileumi Emlékalbum a 125 éve alakult Budapesti Detektív Testület tiszteletére*. Országos Rendőr-főkapitányság, Budapest, 2011. 160. o.

⁶ Rudas György: A bűnügyi nyilvántartás fejlődése. *Rendőrségi Szemle*, 1959/1. szám, 22-24. o.

⁷ 1897. évi XXXIV. törvénycikk a bűnvádi perrendtartás életbeléptetéséről 26. §

⁸ Kármán Elemér: A bűnügyi nyilvántartás és büntető igazságszolgáltatásunk. *Jogtudományi Közöny*, 1908/47. szám, 377. o.

Pálvögyi Ákos: A feltételes elítélés XIX. századi kodifikációjának akadályai a Csemegi Kódex alkalmazásában. *Jog, állam, politika*, 2018/3. szám, 150. o.

hatáskörébe tartozzon. Végül az Országos Bűnügyi Nyilvántartó Hivatalt (OBNYH) az 1908. évi 24.300 IM. sz. rendelet alapján jött létre. „Működését 1909. január 1-jén kezdte meg a budapesti főkapitányság épületében.” A bűnvádi perrendtartás életbeléptetéséről szóló tc.-et az I. Bn. kiegészítette,⁹ s elrendelte a felfüggesztett büntetések nyilvántartását is. Az OBNYH által kezelt adatok köre azonban jóval meghaladta ezt, hiszen „gyanús személyekre” (körözöttek, kitiltottak, hamiskártyások, csalók, stb.) vonatkozó nyilvántartások is létrejöttek. A létrehozott nyilvántartás ugyanis nem pusztán az elítéltek nyilvántartását ölelte fel, tehát nem kizárólag casier iudiciaire volt, hanem a nyomozást és a büntetés-végrehajtást is szolgálta. Az elítéltek nyilvántartása a következő részekből állt: (1) a büntett miatt; (2) vétség miatt (az egyedül pénzbüntetéssel büntetendő becsületsértés vétségének kivételével); (3) csavargás vagy koldulás kihágása miatt; (4) az egyéb kihágás miatt elítéltekre, ha a kihágásra kiszabott büntetés az egy hónapi elzárást meghaladta. A nyilvántartás másik része az azonosításhoz kapcsolódott, amely ujjlenyomatokból és fényképekből állt.¹⁰ Ezeknek a központi adattáraknak a megjelenésével vált a bűnügyi nyilvántartás a kriminalisztika elsőrendű eszközévé.¹¹

1944-ben a bűnügyi nyilvántartás anyagának jelentős részét külföldre szállították, ahol az megsemmisült. 1950-ben az OBNYH megszűnt, s a rendőrség bűnügyi nyilvántartása a Belügyminisztérium irányítása alatt működött tovább.¹² 1965-ben a nyilvántartás anyagának átfogó selejtezését rendelték el. Ebben az időszakban a központi nyilvántartás elveszítette a korábban rá jellemző homogenitását, az adatfeldolgozó tevékenység nem pusztán a nyomozásokat támogató eszközként funkcionált.¹³ 1969-ben jött létre a Belügyminisztérium Nyilvántartó Központja, amely a (meghatározott személyekre, tárgyakra, gépjárművekre, bűncselekményekre vonatkozó adatokat tartalmazó) központosított nyilvántartások kezelését, a helyi nyilvántartások, valamint a nyilvántartásokon alapuló információáramlás ellenőrzését látta el.¹⁴ 1970-ben a nyilvántartás 12 résznyilvántartásból állt, amelyek közül a bűnözők személyleírása, különös ismertetőjel, álnév, gúnynev, elkövetési módok (modus operandi) szerinti nyilvántartásban, személy- és tárgykörözéssel kapcsolatos, valamint a daktiloszkópiai nyilvántartásban már egyre nagyobb szerepet kapott a gépi adatfeldolgozás. Lázár Bertalannal vezető alezreddessel, az Országos Bűnügyi Nyilvántartó-Értékelő és Statisztikai Osztály vezetőjével folytatott interjúból azonban megtudhatjuk, hogy ekkor a büntettek nyilvántartásának fejlődésében még nagyobb előrelépést nem történt, hiszen a nyilvántartás mechanizmusa javarészt megegyezett a 60 évvel korábbival. Felhívta a figyelmet ugyanakkor a bűnügyi nyilvántartás fentebb említett széttagoltságának a hátrányára is. Eszerint ha a bűnüldöző hatóságok figyelmét valamely résznyilvántartás információs lehetősége elkerülte, akkor olyan tények felderítése érdekében is folytathatót nyomozást, amely egyébként a nyilvántartásban már szerepelt. Emellett beszámolt a nyilvántartás gépesítésének addigi állásáról és további menetéről.¹⁵ Érdemes megemlíteni, hogy ebben az időszakban a központi nyilvántartások mellett helyi nyilvántartások is

⁹ A büntető törvénykönyvek és a bűnvádi perrendtartás kiegészítéséről és módosításáról szóló 1908. évi XXXVI. törvénycikk 14. §-a alapján: „A felfüggesztett büntetés nyilvántartandó. A nyilvántartás módzatait az igazságügyminiszter a belügyminiszterrel egyetértve rendelettel állapítja meg.”

¹⁰ Kármán Elemér: i.m. 377-378. o.

Pálvölgyi Ákos: i.m. 152-153. o.

¹¹ Finszter Géza: *A bűnügyi nyilvántartás helyzete és fejlesztési lehetőségei*. Kriminológiai tanulmányok, 43. kötet, 2006., 39. o.

¹² Rudas György: i.m. 25-26., 30-31. o.

¹³ Finszter Géza: i.m. 40. o.

¹⁴ I.m.: *Interjú a bűnügyi nyilvántartás helyzetéről és perspektíváiról Dr. Fekete Károly r. alezreddessel, a BM Bűnügyi Nyilvántartó Osztály vezetőjével*. 30. o.

¹⁵ Lázár Bertalan: *A bűnügyi nyilvántartás korszerűsítésének egyes kérdéseiről. Belügyi Szemle*, 1970/2. szám, 36-38. o.

működtek, amelyek ugyan nem voltak összekapcsolhatók, de a helyi bűnüldözésben jól hasznosíthatók voltak.¹⁶ Erről számol be Barabás Lajos r. alezredes és Bitó István r. százados az 1977-ben megjelent, A bűnügyi nyilvántartás rendszere egy megyeszékhelyi kapitányságon című, valamint Horváth Ferenc r. alezredes A helyi nyilvántartás, mint a felderítés egyik eszköze c. közleményében. Előbbiben a szerzők bemutatták, hogy a Kecskeméten 1971-ben egy eredményesen működő helyi nyilvántartás jött létre, amelyben meghatározott kiemelt bűncselekményekre, valamint azok elkövetőire vonatkozóan tároltak adatokat. Létrehozását az indokolta, hogy habár mindennapi munkájuk során igénybe vették a központi nyilvántartás adatait, de azt tapasztalták, hogy ezek az adatforrások az esetek többségében nem nyújtottak elegendő információt az ismeretlen tettesek felderítésében.¹⁷ Utóbbi szerzője ugyancsak egyetértett a helyi nyilvántartások létjogosultságával, álláspontja szerint a központi nyilvántartások fejlesztése mellett indokolt lett volna minden rendőrkapitányságon a kialakításuk.¹⁸

1990-től kezdődően új belügyi struktúra jött létre, a rendőrség adatkezelés két legfontosabb jogforrása a Rendőrségről szóló 1994. XXXIV. törvény, valamint a bűnügyi nyilvántartásról és a hatósági erkölcsi bizonyítványról 1999. LXXXV. törvény (Bnyt.) lett.¹⁹ Ez utóbbi alapján a bűnügyi nyilvántartás a következő részekre tagolódott: (1) büntettek (2) kényszerintézkedés alatt állók, (3) büntetőeljárás alatt állók, (4) ujj- és tenyérlenomatok, fényképek, (5) DNS-profilok nyilvántartása.²⁰

Az Alkotmánybíróság 144/2008 (XI. 26.) határozatával, 2009. június 30-i hatállyal alkotmányellenesnek minősítette és megsemmisítette a bűnügyi nyilvántartásról és a hatósági erkölcsi bizonyítványról szóló 1999. évi LXXXV. törvény egyes rendelkezéseit. Az alkotmányossági vizsgálatot kezdeményező többek között arra hivatkoztak, hogy „a büntetőeljárás lezárását követően nem érvényesülnek az adattovábbítás korlátai, illetve - elsősorban az indokolatlanul hosszú ideig tartó, differenciálatlan nyilvántartási időkre figyelemmel - az adatbiztonság, valamint az adattakarékosság elve, a külső felhasználók adatigénylésre való feljogosítása pedig túlságosan széles körűen és bizonytalanul körülírt esetekre, az adatok indokolatlanul nagy terjedelmére vonatkoztatva került megállapításra”. Ezekre tekintettel a büntetőeljárásen kívüli esetekre vonatkozóan az Alkotmány 59. § (1) bekezdésében védett információs önrendelkezéshez és személyes adatok védelméhez való jog²¹ indokolatlan korlátozására hívták fel a figyelmet.²² Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványok részben megalapozottak. Így például a büntettek nyilvántartására vonatkozó adatbázisból való adatigénylés vonatkozásában az igénylésére jogosító felsorolás nem volt megfelelő, sem egyértelmű és átlátható, a Bnyt. nem minden esetben nevesítette az adatigénylés konkrét jogosultját. Emellett az adatigénylés tartalma más okból is tisztázatlan volt, túl szélesen, esetenként pedig nem egyértelműen meghatározott.²³ Az adatigénylés során nem különültek el az alapjog korlátozásának a kötelező adatszolgáltatás körébe vonható esetei azoktól az adatfelhasználási köröktől, amikor az az adatigényléséhez

¹⁶ Finszter Géza: i.m. 40. o.

¹⁷ Barabás Lajos – Bitó István: A bűnügyi nyilvántartás rendszere egy megyeszékhelyi kapitányságon. *Belügyi Szemle*, 1977/6. szám, 53-57. o.

¹⁸ Horváth Ferenc: A helyi nyilvántartás, mint a felderítés egyik eszköze. *Belügyi Szemle*, 1978/1. szám, 64-65. o.

¹⁹ Finszter Géza: i.m. 41. o.

²⁰ Herke Csongor: Bűnügyi nyilvántartás. In: Tremmel Flórián- Fenyvesi Csaba – Herke Csongor: *Kriminálisztika Tankönyv és Atlasz*. Dialóg Campus Kiadó, Budapest – Pécs, 2005. 229. o.

²¹ 1949. évi XX. törvény a Magyar Köztársaság Alkotmánya 59. § (1) A Magyar Köztársaságban mindenkit megillet a jóhírnévhez, a magánlakás sérthetlenségéhez, valamint a magántitok és a személyes adatok védelméhez való jog.

²² 144/2008. (XI. 26.) AB-határozat, IV. 1. pont

²³ 144/2008. (XI. 26.) AB-határozat, IV. 1.4. pont

az adatalany hozzájárulása is szükség.²⁴ A vizsgált jogszabálynak az adatigénylők és az igényelhető adatok körére vonatkozó rendelkezései pedig a célhoz kötöttség elvének érvényesülésétől való további eltávolodást tettek lehetővé.²⁵ Az adatigénylés több esetben a szabályozás legnagyobb hátránya az volt, hogy „*a tisztázatlan feltételek mentén az adatigénylés, továbbítás, felhasználás rendeltetése nem állapítható meg, és így nem igazolható, hogy a korlátozás – legalább – elvont értelemben összhangban van-e az elérendő céllal, elkerülhetetlenül indokolt-e és arányos-e.*”²⁶ Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Alkotmány 59. § (1) bekezdéséből levezetett adatvédelmi követelmények a fénykép és daktiloszkópai nyilvántartásokra is kiterjednek. A daktiloszkópia és fényképanyilvántartás vonatkozásában az Alkotmánybíróság sérelmezte, hogy indokolatlanul széles személyi kör tekintetében rendelkezett a nyilvántartásba vételről, továbbá az adattárolás időtartamát is szükségtelenül hosszúnak minősítette.²⁷²⁸²⁹ Az Alkotmánybíróság megvizsgálta a törvény azon rendelkezéseit is, amelyek a személyes adatok büntettesek nyilvántartásában való tárolásának nyilvántartási időtartamát rendezik. Ezek ugyanis azt eredményezték, hogy a „várakozási idő alatt”, a hátrányos jogkövetkezmények alól már mentesült és törvény által deklaráltan büntetlennek minősülő, tehát a büntetlenséget igazoló erkölcsi bizonyítvánnyal rendelkező személyek a büntettesek nyilvántartásában éppen úgy szerepelnek, mint azok, akiknek mentesülése még nem következett be. Tehát a bűnügyi személyes adataikat a törvény büntetett előlethez fűződő hátrányok hatálya alatt álló adatalanyokéval megegyező módon és adattartammal kezelték, amely pedig szükségtelen és aránytalan különbséget hozott létre a büntetlennek tekintendő személyek között, ezért az Alkotmány 70/A. § (1) bekezdésébe ütközően alkotmányellenes volt.³⁰

3. A hatályos bűnügyi nyilvántartásról szóló törvény főbb jellemzői

A Bnyt. fent ismertetett hiányosságaira, s azzal szemben felmerült aggályokra tekintettel, a Bnytv. „*új elvi és szakmai alapokra építi fel a bűnügyi személyes adatokat tartalmazó nyilvántartások rendszerét, figyelemmel ezen adatok különleges védelmének indokoltságára.*” Az új rendszer legfontosabb jellemzőit a Bnytv. indokolása³¹ a következő módon határozta meg:

- A bűnügyi nyilvántartási rendszer két fő szerkezeti egysége, amely a jellege és adattartalma alapján is elkülönül (1) a személyazonosító adatok és fényképek nyilvántartása, (2) a bűnügyi nyilvántartások. A hatályos bűnügyi nyilvántartás különálló és össze nem kapcsolható résznyilvántartási egységei a következők: (1)

²⁴ 144/2008. (XI. 26.) AB-határozat, IV. 1.4.1. pont

²⁵ 144/2008. (XI. 26.) AB-határozat, IV. 1.4.3. pont

²⁶ 144/2008. (XI. 26.) AB-határozat, IV. 1.4.4. pont

²⁷ 144/2008. (XI. 26.) AB-határozat, IV. 3.3. pont

²⁸ Lásd: 2009. évi XLVII. törvény a bűnügyi nyilvántartási rendszerről, az Európai Unió tagállamainak bíróságai által magyar állampolgárokkal szemben hozott ítéletek nyilvántartásáról, valamint a bűnügyi és rendészeti biometrikus adatok nyilvántartásáról. Törvény indokolása.

²⁹ Jánosi Andrea: Bűnüldözési célú adatkezelés Magyarországon az Európai Unió által megfogalmazott elvárások tükrében. *Publicationes Universitatis Miskolcensis Sectio Juridica et Politica*, Tomus XXXII. 2014. 294. o.

³⁰ 144/2008. (XI. 26.) AB-határozat, IV. 5.3.2. pont

³¹ 2009. évi XLVII. törvény indokolása a bűnügyi nyilvántartási rendszerről, az Európai Unió tagállamainak bíróságai által magyar állampolgárokkal szemben hozott ítéletek nyilvántartásáról, valamint a bűnügyi és rendészeti biometrikus adatok nyilvántartásáról. (Továbbiakban: Bnytv. indokolás.) Általános indokolás.

büntetések nyilvántartása, (2) hátrányos jogkövetkezmények alatt álló, büntetlen előéletű személyek nyilvántartása, (3) büntetőeljárás hatálya alatt állók nyilvántartása, valamint (4) külföldre utazási korlátozás hatálya alatt állók nyilvántartása. Ez utóbbi 2013. január 1-jétől képezi a bűnügyi nyilvántartási rendszer részét, célja a külföldre utazási korlátozás érvényesülésének az elősegítése, valamint a külföldre utazási korlátozás ellenére történő külföldre utazások megelőzése.³²

- A bűnügyi nyilvántartás részét képezi emellett az Európai Unió tagállamainak bíróságai által magyar állampolgárokkal szemben hozott ítéletek nyilvántartása, amelyről a továbbiakban – az uniós jogforrások adaptációja témakörben – szintén szó esik majd. Előjáróban talán annyit, hogy hazánkban pusztán csak néhány tagállamhoz hasonlóan (Bulgária, Finnország és Portugália) különálló nyilvántartást hoztak létre a tagállami ítéletek ismételt továbbítás céljából történő megőrzése érdekében.³³
- Ugyancsak – mind a személyazonosító adatoktól, mind pedig a bűnügyi nyilvántartásoktól – elkülönült egységet képez a bűnügyi és rendészeti biometrikus adatok nyilvántartása, amely daktiloszkópiai és DNS-profil-nyilvántartásból áll. Ezek egységesen további három-három regiszterre oszthatók, így (1) a bűncselekmény helyszínén és a bűncselekmény elkövetésének nyomait hordozó tárgyon rögzített ujj- és tenyéryomatok/DNS-profilok nyilvántartása, (2) a büntetőeljárás alá vont személyek ujj- és tenyéryomatainak/DNS-profiljainak nyilvántartása, és (3) a bűncselekmény elkövetése miatt jogerősen elítélt személyek ujj- és tenyéryomatainak/DNS-profiljainak nyilvántartása.
- A nyilvántartás egységei között különböző szervek látják el az adatkezelői feladatokat. Így míg a bűnügyi nyilvántartás és az Európai Unió tagállamainak bíróságai által magyar állampolgárokkal szemben hozott ítéletek nyilvántartása esetén a bűnügyi nyilvántartó szerv (Belügyminisztérium Nyilvántartások Vezetéséért Felelős Helyettes Államtitkárság), addig a biometrikus adatok esetén a szakértői nyilvántartó szerv (Nemzeti Szakértői és Kutató Központ) az adatkezelő.
- A bűnügyi nyilvántartásokban vagy a rendészeti biometrikus adatok nyilvántartásában kezelt adatokhoz az érintett személyazonosító adatai ún. kapcsolati kód alapján rendelhető hozzá, amellyel a személyazonosító adatok elkülönített kezelését biztosítják. Emellett bevezeti a Bnytv. az ún. belső azonosító kódot, valamint a szakrendszeri azonosító kódot. Előbbi a Bnytv. alapján rögzített ujj- és tenyéryomathoz, valamint DNS-profil meghatározására alkalmas anyaghoz hozzárendelt azonosító. Utóbbi a szakértői nyilvántartó szerv által a DNS-profilhoz, valamint az ujj- és tenyéryomathoz hozzárendelt egyedi alfanumerikus azonosító. Mindkettő a Bnytv. 2016. január 1-jével történő módosításáig az egyes bűnügyi nyilvántartásokban került feltüntetésre.³⁴ Jelenleg azonban a személyazonosító adatok és fényképek nyilvántartása tartalmazza.³⁵ Ezt a módosítást „az adatkezelés

³² Bnytv. 30/A. §

³³ A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak A bűnügyi nyilvántartásból származó információk tagállamok közötti cseréjének megszervezéséről és azok tartalmáról szóló, 2009. február 26-i 2009/315/IB tanácsi kerethatározat végrehajtásáról. COM/2016/06 final (Továbbiakban: COM/2016/06 final) 4. Az állampolgárság szerinti tagállam kötelezettségei.

³⁴ 2015. évi CLII. törvény a bűnügyi nyilvántartási rendszerről, az Európai Unió tagállamainak bíróságai által magyar állampolgárokkal szemben hozott ítéletek nyilvántartásáról, valamint a bűnügyi és rendészeti biometrikus adatok nyilvántartásáról szóló 2009. évi XLVII. törvény és azzal összefüggésben más törvények módosításáról.

³⁵ Bnytv. 4. § (2) bekezdés e)-f)

terén egy hatékonyabb, költségkímélőbb és alacsonyabb munkaerterhelést eredményező nyilvántartás kialakítása” iránti igény tette indokoltá. Korábban ugyanis a DNS-mintához tartozó azonosító kódokat ügyhöz kötötten kezelte a bűnügyi nyilvántartási rendszer, s ennek megfelelően az egyes bűnügyi résznyilvántartásokban szerepeltek. Egy személynek akkor is ismételten rögzítették a mintáit a rendszerben, ha egy korábbi büntetőeljárásban miatt az már szerepelt a biometrikus adatok nyilvántartásában. A módosítás így arra irányult, hogy a DNS-profil-nyilvántartásba történő felvétel céljából történő ismételt mintavétel mellőzhető legyen, ha a nyilvántartásban már kettő DNS-profil szerepel az adott személytől. Habár az ujj- és tenyérlenymatok esetén ilyen mértékű „egyszerűsítésre” – azok jellegére tekintettel – nem kerülhetett sor, azonban itt is új eljárásrend bevezetését célozták azzal, hogy egy személytől levett ujj- és tenyérlenymat mindaddig szerepelhessen a bűnügyi nyilvántartási rendszerben, amíg az adott személy bűnügyi adatait a nyilvántartásban kezelik.³⁶

- Érdemes megjegyezni, hogy a Bnytv.-ben azzal, hogy a büntettek nyilvántartásától elkülönítették a hátrányos jogkövetkezmények alatt álló, büntetlen előéletű személyek nyilvántartása, megoldást találtak az AB korábban ismertetett eljárása során is felmerült aggályokra. A büntettek nyilvántartásában ugyanis kizárólag annak az adatait kell nyilvántartani, akivel szemben a bíróság bűnösséget megállapító jogerős ügydöntő határozatot hozott, és annak jogerőre emelkedése napján az 1978. évi IV. törvény vagy a Btk. alapján még nem mentesült.³⁷ Míg a hátrányos jogkövetkezmények alatt álló, büntetlen előéletű személyek nyilvántartásában szerepelnek többek között mindazok, „[...] akiknek az adatait a büntettek nyilvántartásából a mentesítés folytán törölték, akivel szemben a bíróság bűnösséget megállapító jogerős ügydöntő határozatot hozott, és annak jogerőre emelkedésének napján mentesült, [...]”³⁸ Az indokolás is hivatkozik arra, hogy ebben a nyilvántartásban az adatok kezelésének a célja elsősorban a bűnismétlés, visszaesés megállapítása, illetve az elítéléshez fűződő, a büntetlen előlélethez képest szigorúbb követelményeket meghatározó foglalkoztatási, engedélyezési szabályok végrehajtásának biztosítása.
- Az AB-határozatban ismertetett okokra tekintettel a bűnügyi nyilvántartásban rögzített adatok nyilvántartási idejét is újraszabályozták az alábbi főbb elvek mentén: (1) főszabály szerint a nyilvántartás minimum időtartama a mentesítés beálltától számított három év, (2) maximum időtartama a mentesítés beálltától számított tizenkét év, (3) a bűncselekmény súlya alapján nő a nyilvántartás időtartama, (4) a nyilvántartási idő differenciált a szándékos és a gondatlan elkövetés esetén, (5) a felmentő ítéletek és a büntetőeljárást megszüntető határozatok nem képezik a nyilvántartás részét,³⁹ amely szintén válaszul szolgál a korábbi Bnytv.-vel szemben felmerült aggályokra.

³⁶ T/6134. számú törvényjavaslat. Indoklás a bűnügyi nyilvántartási rendszerről, az Európai Unió tagállamainak bíróságai által magyar állampolgárokkal szemben hozott ítéletek nyilvántartásáról, valamint a bűnügyi és rendészeti biometrikus adatok nyilvántartásáról szóló 2009. évi XLVII. törvény és azzal összefüggésben más törvények módosításáról szóló törvényjavaslatához. Általános indoklás. 2015.

³⁷ Bnytv. 10. §

³⁸ Bnytv. 15. §

³⁹ Kivételt képez ez alól például, ha a bíróság felmentő ítélet mellett kényszergyógykezelést alkalmazott. Bnytv. 30/B. § d)

- 2022. január 1-jétől kerül bevezetésre⁴⁰ a bűnügyi nyilvántartás részeként az ún. eliminációs nyilvántartás, amely a vétlen nyomszennyezés kizárására szolgál. Ez lényegében azt jelenti, hogy ebben a nyilvántartásban tárolják majd azon személyek személyazonosító adatait, valamint ujj- és tenyérnyomatát, DNS-profil meghatározásra alkalmas mintáját, akik a büntetőeljárásal összefüggésben vétlen nyomszennyezés kockázatát hordozó tevékenységet végeznek. Tehát felmerül a vétlen nyomszennyezés lehetősége a bűncselekmény elkövetésének helyszínén vagy a bűncselekmény elkövetésének nyomait hordozó személyen, tárgyon, tárgyi bizonyítási eszközön. Az adatkezelés korlátját jelenti majd, ha az érintett tiltakozik személyes adatainak az eliminációs nyilvántartásban való kezelése ellen. Az eliminációs nyilvántartásban rögzített adatokkal való összehasonlítás kizárólag azzal a bűncselekménnyel kapcsolatban végezhető majd el, amellyel összefüggésben a büntetőeljárást folytató ügyészség vagy nyomozó hatóság az érintett személy adatait megküldte. Amennyiben az érintett személy az adatkezeléssel szemben nem tiltakozik, úgy adatait tíz év után kell majd törölni a nyilvántartásból.⁴¹

A Bnytv. hatálya alá tartozó nyilvántartások törvényességi felügyelete a legfőbb ügyész hatáskörébe tartozik.⁴² A törvényességi felügyeletet a Legfőbb Ügyészség Büntetés-végrehajtási Törvényességi Felügyeleti és Jogvédelmi Önálló Osztálya látja el.⁴³ Ennek keretében folyamatosan figyelemmel kísérik a bűnügyi nyilvántartási rendszer, valamint az Európai Unió tagállamainak bíróságai által magyar állampolgárokkal szemben hozott ítéletek nyilvántartásának a törvényességét. Amennyiben jogszabálysértést észlelnek, úgy haladéktalanul intézkedniük annak megszüntetése érdekében.⁴⁴

4. Az uniós jogforrások adaptációja a Bnytv.-ben

A Bnytv.-ben több uniós jogforrásnak való megfelelést szolgáló rendelkezés is megtalálható, amelyek számbavételére az alábbiakban kerül sor.

4.1. Büntetőítéletek cseréjére vonatkozó rendelkezések – Európai Bűnügyi Nyilvántartási Információs Rendszer (ECRIS). Már a 2009. június 30-án hatályba lépő Bnytv. is tartalmazta a bűnügyi nyilvántartásból származó információk tagállamok közötti cseréjének megszervezéséről és azok tartalmáról szóló 2009/315/IB kerethatározat⁴⁵ implementálásra irányuló rendelkezéseket, jóval megelőzve ezzel azt az időtartamot (2012. április 27.), amely a tagállamok számára eredetileg rendelkezésére állt. A kerethatározat kötelezettséget ró mind az ítélethozatal helye szerinti, mind pedig az állampolgárság szerinti tagállamra, amely a Bnytv.-be is következetesen átültetésre kerül. A kerethatározat alapján az ítélethozatal szerinti tagállam köteles: (1) feltüntetni az ítéletnek a bűnügyi nyilvántartásba való rögzítésekor az állampolgárságra vonatkozó információkat, amennyiben a terhelt egy másik tagállam állampolgára; (2) tájékoztatni az állampolgárság szerinti tagállam központi hatóságát a bűnügyi nyilvántartásba rögzített ítélet meghozataláról,

⁴⁰ 2020. évi XXXI. törvény egyes törvényeknek a polgárok biztonságát erősítő módosításáról

⁴¹ 2020. évi XXXI. törvény 94. §, Bnytv. 66/A.-66/F. § (2020. január 1-jétől hatályos Bnytv. alapján.)

⁴² Bnytv. 1. § (2) bekezdés

⁴³ 20/2014. (XII. 23.) LÜ utasítás a büntetés-végrehajtási törvényességi felügyeleti és jogvédelmi ügyészi tevékenységről. 1. § (1) bekezdés

⁴⁴ 20/2014. (XII. 23.) LÜ utasítás a büntetés-végrehajtási törvényességi felügyeleti és jogvédelmi ügyészi tevékenységről. 22. § (1) bekezdés

⁴⁵ A Tanács 2009/315/IB kerethatározata (2009. február 26.) a bűnügyi nyilvántartásból származó információk tagállamok közötti cseréjének megszervezéséről és azok tartalmáról. HL L 93., 2009.4.7., 23-32. (Továbbiakban: 2009/315/IB kerethatározat.)

továbbá a rögzített adatok módosításról és törléséről; (3) annak érdekében, hogy megállapítható legyen, hogy milyen tagállami intézkedés szükséges az állampolgárság szerinti tagállamban, kérésre, egyedi esetben továbbítani az ítéletnek, illetve a későbbi intézkedéseknek egy példányát, továbbá minden egyéb lényeges információt.⁴⁶ Az állampolgárság szerinti tagállam pedig a megküldött információkat megőrzi és az ítélethozatal szerinti tagállam tájékoztatásának megfelelően módosítja, illetve törli azokat a nyilvántartásából.⁴⁷ A rendszer célja így alapvetően az, hogy egyrészt a tagállamok tájékozottak legyenek a saját állampolgáraikkal szemben egy másik tagállamban hozott, bűnösséget megállapító ítéletek tartalmáról, másrészt pedig amennyiben egy arra feljogosított tagállami hatóság egy másik tagállam állampolgár állampolgárának bűnügyi nyilvántartásban szereplő adatait kívánja megismerni, úgy az állampolgárság szerinti tagállam megfelelő tájékoztatást tudjon adni.⁴⁸

A kerethatározat rendelkezései a Bnytv. alábbi részeiben találhatók meg: (A) III. Fejezet: Az Európai Unió tagállamainak bíróságai által magyar állampolgárokkal szemben hozott ítéletek nyilvántartása; (B) VI. Fejezet: Az Európai Bűnügyi Nyilvántartási Információs Rendszer keretei között történő adatcsere.

(A) Az első vonatkozó fejezet (III. Fejezet) tartalmazza azon rendelkezéseket, amelyek esetében Magyarország, mint állampolgárság szerinti tagállam jelenik meg. Tehát ebben a tagállami ítéletek nyilvántartásában annak a magyar állampolgárnak az adatait kell nyilvántartani, akinek bűnösségét az Európai Unió más tagállamának bírósága jogerősen megállapította.⁴⁹

(B) A Bnytv. VI. fejezete az Európai Bűnügyi Nyilvántartási Információs Rendszer keretei között történő adatcsere formáit határozza meg. Ebbe sorolandó:

(1) Az *automatikus adattovábbítás*, amely arra az esetre vonatkozik, ha Magyarország, mint ítélethozatal szerinti tagállam jelenik meg az eljárásban, s köteles késedelem nélkül tájékoztatni a másik tagállam központi hatóságát a büntetettek nyilvántartásába, valamint a hátrányos jogkövetkezmények alatt álló, büntetlen előéletű személyek nyilvántartásába felvett, az érintett tagállam állampolgáira vonatkozó bűnösséget megállapító jogerős ügydöntő határozatban szereplő adatokról, azok későbbi változásáról, illetve módosulásáról.⁵⁰

(2) Az *adatigénylés más tagállam bűnügyi nyilvántartásából*, amely a kerethatározat 6. cikkében rögzített, ítéletekkel kapcsolatos információ iránti megkeresés eseteit rögzíti. Ide sorolandó, ha egy arra jogosult hatóság a bűnügyi nyilvántartó szerv útján adatokat igényel egy másik tagállam bűnügyi nyilvántartásából, valamint azon esetek is, amikor egy uniós polgár a bűnügyi nyilvántartási rendszerben kezelt, rá vonatkozó adatok kiadására irányuló kérelmet nyújt be.⁵¹ Szükséges megjegyezni, hogy az első esetben az átvett adatok kizárólag csak a kérelemben meghatározott büntetőeljárás céljára használhatók fel.⁵²

(3) A *kérelemre történő adattovábbítás más tagállamnak, valamint harmadik országnak* lényegében arra vonatkozóan tartalmaz rendelkezéseket, ha egy másik tagállam központi hatóságának kérelme alapján történik adattovábbítás a bűnügyi nyilvántartási rendszerben

⁴⁶ 2009/315/IB kerethatározat. 4. cikk Lásd: Jánosi Andrea: Az Európai Bűnügyi Nyilvántartási Információs Rendszer alkalmazásának eredményei és tapasztalatai. *Miskolci Jogi Szemle*, 2019/2. Különszám, 1. kötet, 416. o.

⁴⁷ 2009/315/IB kerethatározat. 5. cikk Lásd: Jánosi Andrea: Az Európai Bűnügyi Nyilvántartási Információs Rendszer alkalmazásának eredményei és tapasztalatai. 416. o.

⁴⁸ Bnytv. indokolás. Részletes indokolás 31-34. §-hoz.

⁴⁹ Bnytv. 32. §

⁵⁰ Bnytv. 78. § (1) bekezdés

⁵¹ 2009/315/IB kerethatározat. 6. cikk (1)-(3) bekezdések és Bnytv. 79.-79/A. §

⁵² Bnytv. 79. § (2) bekezdés

kezelt adatokból. Itt is fontos ugyanakkor leszögezni, hogy az adat csak büntetőeljárás céljából adható át. Kivételt ez alól 2016. január 1-jétől csak az képez, ha a kérelmet adott személynek gyermekekkel való munkavégzésre való alkalmazása céljából, az érintett személy hozzájárulásával nyújtották be. Amennyiben nem magyar állampolgárra vonatkozik a megkeresés, úgy annak teljesítésére kizárólag a bűnügyi jogsegélyről szóló európai egyezmény⁵³ alapján kerülhet sor. További speciális szabály vonatkozik arra az esetre, ha a megkeresés harmadik ország részéről érkezett a tagállami ítéletek nyilvántartásából történő adattovábbításra. Ekkor az adattovábbítás kizárólag az adatot a bűnügyi nyilvántartó szerv részére megküldő tagállam által meghatározott korlátok között, büntetőeljárás céljából történő felhasználásra teljesíthető.⁵⁴

4.2. A prűmi határozat alapján történő adatátvétel és adattovábbítás. A nemzetközi adatátvétel és adattovábbítás szabályai között található meg az automatikus találati adathozzáférésre, valamint az automatikus találati adathozzáférés során elért találatot követő eljárásra vonatkozó rendelkezések, amely lényegében a Prűmi Szerződésnek,⁵⁵ illetve az annak tartalmát az Európai Unió jogi keretrendszerébe átültető 2008/615/IB tanácsi határozat⁵⁶ rendelkezéseinek a magyar joganyagba történő implementálását jelenti. Előbbit hét európai ország 2005. május 27-én kötötte, amelyhez később további országok is csatlakoztak. Utóbbival a szerződés lényegi elemei az uniós jog részévé váltak. A határozat alkotóelemei közé tartozik az automatizált adatkeresés, a bűncselekmények megelőzése érdekében folytatott információcsere, a rendőrségi együttműködés, továbbá a vonatkozó adatvédelemi rendelkezések.⁵⁷ Ez alapján a tagállamok hozzáférést biztosítanak egymás számára automatizált DNS-elemzési állományaikhoz, automatizált daktiloszkópiai azonosítási rendszereikhez és gépjármű-nyilvántartási adataikhoz.⁵⁸

Az automatikus találati adathozzáférés keretében rendezi a Bnytv. a bűnügyi és rendészeti biometrikus adatok nyilvántartásában kezelt adatokkal elektronikus úton végzett összehasonlítás szabályait. Ez az ujj- és tenyérynymatok vonatkozásában bűnmegelőzés és büntetőeljárás lefolytatása céljából, DNS-profilok esetén azonban kizárólag büntetőeljárás lefolytatása céljából foganatosítható. Tekintettel arra, hogy maga a rendszer „találat/ nincs találat” („hit/ no hit”) alapon működik, így amennyiben valamely együttműködő tagállam által a hazai nyilvántartásban végzett összehasonlítás eredményeként egyezés állapítható meg, úgy a szakértői nyilvántartó szerv közli annak tényét, valamint megküldi az ujj- és tenyérynymathoz vagy DNS-profilhoz kapcsolódó szakrendszeri azonosító kódot.⁵⁹

⁵³ Egyezmény a Tanács által az Európai Unióról szóló szerződés 34. cikkének megfelelően létrehozott, az Európai Unió tagállamai közötti kölcsönös bűnügyi jogsegélyről. HL C 197., 2000.7.12., 3-23. o.

⁵⁴ Bnytv. 80. és 80/B. §

⁵⁵ Belga Királyság, a Németországi Szövetségi Köztársaság, a Spanyol Királyság, a Francia Köztársaság, a Luxemburgi Nagyhercegség, a Holland Királyság és az Osztrák Köztársaság között létrejött, különösen a terrorizmus, a határokon átnyúló bűnözés, valamint az illegális migráció elleni küzdelemre irányuló, határokon átnyúló együttműködés megerősítéséről szóló szerződés (Továbbiakban: Prűmi Szerződés.)

⁵⁶ A Tanács 2008/615/IB határozata 2008. június 23.) a különösen a terrorizmus és a határokon átnyúló bűnözés elleni küzdelemre irányuló, határokon átnyúló együttműködés megerősítéséről. HL L 210., 2008.8.6., 1-11. o. (Továbbiakban: 2008/615/IB határozat.)

⁵⁷ A Bizottság Jelentése az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a különösen a terrorizmus és a határokon átnyúló bűnözés elleni küzdelemre irányuló, határokon átnyúló együttműködés megerősítéséről szóló, 2008. június 23-i 2008/615/IB tanácsi határozat (prűmi határozat) végrehajtásáról. COM/2012/0732 final.

⁵⁸ 2008/615/IB határozat. (10) Preambulum-bekezdés.

⁵⁹ Jánosi Andrea: Bűnüldözési célú adatkezelés Magyarországon az Európai Unió által megfogalmazott elvárások tükrében. 299. o.

Lényegében tehát anonim profilok összehasonlítására kerül sor, s a személyes adatok cseréje csak egyezést követően a nemzeti jogszabályok alapján történhet. Nálunk a bűnügyi jogsegélyre, vagy a bűnüldöző szervek nemzetközi együttműködésére vonatkozó törvények alapján kerülhet sor a személyes adatok továbbítására, valamint a szakrendszeri azonosító kódhoz tartozó személyazonosító adatok továbbítása érdekében a megkeresés megküldésére.⁶⁰

A Bnytv. alapján az összehasonlítás valamely együttműködő tagállam nyilvántartásában kizárólag egyedi ügyben az előkészítő eljárást folytató szerv, a nyomozó hatóság, az ügyészség, bíróság vagy a bűnüldözési feladatot ellátó szerv rendelkezése alapján végezhető. Ujj- és tenyérnyomat esetén bűncselekmények megelőzése, felderítése vagy büntetőeljárás lefolytatása céljából, DNS-profil vonatkozásában azonban – az uniós joggal összhangban – kizárólag büntetőeljárás lefolytatása céljából foganatosítható. Találat esetén a szakértői nyilvántartó szerv a keresést elrendelő hatóságot tájékoztatja az egyezésről, amely tartalmazza az érintett együttműködő tagállam megjelölését is. A Bnytv. nem egyedi ügyhez kötötte is lehetővé teszi a nyílt nyomokat tartalmazó DNS-profil nyilvántartásban rögzített adatok rendszeres összehasonlítását. Ez a folyamat azt jelenti, hogy összehasonlítják az azonosítatlan – tehát a bűncselekmény helyszínén és a bűncselekmény elkövetésének nyomait hordozó tárgyon rögzített anyagmaradványból meghatározott – DNS-profilokat az egyéb nemzeti DNS-elemzési állományok referenciaadatain alapuló valamennyi DNS-profillal.⁶¹

A Bnytv. ugyancsak átültette a 2008/615/IB határozat végrehajtásáról szóló határozat⁶² DNS- és daktiloszkópiai adatokra, valamint az adatcserére vonatkozó közös rendelkezéseit.

4.3. Egyéb uniós források implementálása. (A) *Az Európai Unió más tagállamaiban hozott ítéleteknek egy új büntetőeljárásban való figyelembevételéről.* Egy másik tagállamban hozott ítéleteknek egy új büntetőeljárásban való figyelembevételéről szóló kerethatározatnak⁶³ az implementálása során a Bnytv. rendelkezéseit is szükségszerűen módosították. Így például a büntettesek és a hátrányos jogkövetkezmények alatt álló, büntetlen előéletű személyek nyilvántartásában rögzíteni kell a megfeleltetés tényét, valamint az ehhez kapcsolódó adatokat.⁶⁴

Az Európai Unió tagállamainak bíróságai által magyar állampolgárokkal szemben hozott ítéletek nyilvántartásának egyik deklarált célja ugyanis a tagállami ítéletekben foglalt adatoknak az elítélttel szemben más bűncselekmény megalapozott gyanúja miatt folytatott büntetőeljárásban való figyelembevétele. Így ez a nyilvántartás is – amennyiben már van ilyen – tartalmazza a megfeleltetéséről szóló határozatot hozó bíróság megnevezését, a határozat számát és keltét, valamint a határozat jogerőre emelkedésének napját. Emellett a tagállami ítélet nyilvántartásba vételekor, valamint a nyilvántartásba vett adatok módosításakor összehasonlítást végeznek az érintett személyazonosító adatai alapján a büntettesek, illetve a hátrányos jogkövetkezmények hatálya alatt álló, büntetlen előéletű személyek nyilvántartásában kezelt adatokkal. Az összehasonlítás célja, hogy ez alapján a magyar hatóságok számára kiderülhessen, hogy van-e olyan tagállami ítélet, amely befolyással lehet valamely magyar bíróság által kiszabott büntetőjogi szankció folyamatban

⁶⁰ 2008/615/IB határozat. (18) Preambulum-bekezdés. Bnytv. 86/A. § (3) bekezdés, 86/B. § (2) bekezdés.

⁶¹ Bnytv. 85. §, 2008/615/IB határozat. 4. cikk

⁶² A Tanács 2008/616/IB határozata (2008. június 23.) a különösen a terrorizmus és a határokon átnyúló bűnözés elleni küzdelemre irányuló, határokon átnyúló együttműködés megerősítéséről szóló 2008/615/IB határozat végrehajtásáról. HL L 210., 2008.8.6., 12-72. o.

⁶³ A Tanács 2008/675/IB kerethatározata (2008. július 24.) az Európai Unió más tagállamaiban hozott ítéleteknek egy új büntetőeljárásban való figyelembevételéről. HL L 220., 2008.8.15., 32-34. o.

⁶⁴ Bnytv. 11. § (1) bekezdés k) pont, 16. § (1) bekezdés j) pont

lévő végrehajtására. Amennyiben igen, úgy szükséges a megfeleltetés iránt intézkedni.⁶⁵

2018. január 1-jétől kezdődően a Bnytv. három olyan kategóriát tartalmaz, amikor a bűnügyi nyilvántartó szervnek azt kell ellenőriznie, hogy az érintett szerepel-e a tagállami ítéletek nyilvántartásában. Ezek a következők: (1) az arra jogosult szerv közvetlen hozzáféréssel adatokat kíván átvenni a bűnügyi nyilvántartási rendszerből a bűnügyi előéletre vonatkozóan, (2) adatigényléssel történő adatátvétel esetén, ha az érintett személy magyar állampolgár és az adatigénylő kéri, hogy a bűnügyi nyilvántartó szerv ellenőrizze, hogy szerepel-e az érintettre vonatkozó adat a tagállami ítéletek nyilvántartásában, (3) hatósági erkölcsi bizonyítvány kiállítása iránti eljárásban, ha a kérelmező magyar állampolgár, a bűnügyi nyilvántartó szerv ellenőrzi, hogy szerepel-e a kérelmezőre vonatkozó adat a tagállami ítéletek nyilvántartásában. Találat esetén pedig – bizonyos kivételektől eltekintve – a bűnügyi nyilvántartó szerv kezdeményezi a megfeleltetési eljárás lefolytatását a magyar bíróságnál.⁶⁶

(B) Adatvédelmi rendelkezések implementációja. A Bnytv. 98. §-a tartalmazza azon uniós források jegyzékét, amelyeknek való megfelelést szolgáló rendelkezések megtalálhatók a törvényben. Ezek között szerepel a 2018 májusában hatályon kívül helyezett, a büntetőügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködés keretében feldolgozott személyes adatok védelméről szóló 2008/977/IB kerethatározat,⁶⁷ valamint a személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló 95/46/EK irányelv⁶⁸ is. Érdemes ugyanakkor megjegyezni, hogy a kerethatározatot felváltó a személyes adatoknak az illetékes hatóságok által a bűncselekmények megelőzése, nyomozása, felderítése, a vádeljárás lefolytatása vagy büntetőjogi szankciók végrehajtása céljából végzett kezelése tekintetében a természetes személyek védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló 2016/680 irányelv⁶⁹ implementálására azonban már nem a Bnytv.-ben került sor, hanem az általános adatvédelmi rendelettel⁷⁰ együtt az Infotv.-ben.⁷¹

***

A hatályos bűnügyi nyilvántartásunk jelenleg egy rendkívül komplex egységet képez, melynek fejlődése, részben az uniós normáknak való megfelelésből fakadóan is, folyamatos. Ezek a változások állandó kihívás állítják a jogalkotókat és a jogalkalmazókat is egyaránt, de garantálják azt, hogy a bűnüldözés hatékony eszköze legyen és jövőben is az maradjon.

⁶⁵ 2012. évi CLXXX. törvény az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről. 111/C. § (1) bekezdés, Bnytv. 33/B. §

⁶⁶ Bnytv. 76/A.-76/B. §, Bnytv. indokolás.

⁶⁷ A Tanács 2008/977/IB kerethatározata (2008. november 27.) a büntetőügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködés keretében feldolgozott személyes adatok védelméről. HL L 350., 2008.12.30., 60-71. o.

⁶⁸ Az Európai Parlament és a Tanács 95/46/EK irányelve (1995. október 24.) a személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról. HL L 281., 1995.11.23., 31-50. o.

⁶⁹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/680 irányelve (2016. április 27.) a személyes adatoknak az illetékes hatóságok által a bűncselekmények megelőzése, nyomozása, felderítése, a vádeljárás lefolytatása vagy büntetőjogi szankciók végrehajtása céljából végzett kezelése tekintetében a természetes személyek védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 2008/977/IB tanácsi kerethatározat hatályon kívül helyezéséről. HL L 119., 2016.5.4., 89-131. o.

⁷⁰ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet). HL L 119., 2016.5.4., 1-88. o.

⁷¹ 2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról